

ložaj ženske v družbi, čeprav na drugi strani še vedno pomeni tudi rezervoar bolj cenene delovne sile. Za ideologe obnove zdrave družine sta tako vidni vsaj dve pomembni oviri: na eni strani samoumevnost zaposlitve žensk in na drugi ekonomska gotovost, da bi pravzaprav nepredstavljiva vrnitev žensk za štedilnik in k otrokom (implicitno je predvideno še to, da bi bilo otrok veliko več), zelo verjetno zvišala cena delovne sile, kar bi lahko bil destimulativen element za interes še posebej tujega kapitala, ki ga je politična desnica v obdobju po l. 2004 skušala bolj vabiti kot prejšnje politično sredinske in leve vladajoče koalicije. Če torej izvajamo določene stranske produkte ideologije obnove zdrave družine, kot npr. težnjo po omejitvi pravice do abortusa ali idejo o šolski indoktrinaciji za pripravo na zakonsko zvezo namesto liberalne spolne vzgoje, imamo torej opravka s čistim ideološkim govorom, ki se vpisuje v okvire obsesije z nacionalnimi atributi skupnosti. Da gre za diskurz moralizma, se kaže v tem, da v svoji politiki družine lokalna neokonzervativna oblast ni dosegla realnih sprememb v trendih, značilnih za krizo družine (kot so ločitve, enostarševstvo, neporočeni pari itn.), pač pa recimo grozi s finančno participacijo za šolanje otrok v imenu večje odgovornosti družine za njihovo vzgojo. Potemtakem lahko razlagamo vztrajanje na zamisli o ozdravitvi družine z močnimi dozami tradicionalizma kot presežni simbolni zastavek ideologije, ki misli resno s homogenizacijo na nacionalni podlagi; lahko ga razumemo kot moralni pritisk, ki podpira osnovno težnjo, koliko pa bi se na tej podlagi lahko zgodilo tudi kaj realnega, je kajpak odvisno (tudi) od precej verjetnega odpora v politični in civilni sferi.

Meščanska družina

Družine kot prevladujoče oblike razmerja med ljudmi, seveda niso izumili Slovenci in zato si nemara lahko dovolimo trditi, da slovenski družinski problemi niso kdo ve kako specifični v primerjavi z npr. francoskimi, ki nikoli niso bili posledica komunistične vladavine ali, denimo, z ruskimi, ki so nastali v razmerah nekoliko dolgotrajnejše tovrstne vladavine. To je bilo navezadnje tudi potrjeno s pomočjo empiričnih raziskav, v katerih so ugotovili, da je prevladujoča percepcija slovenske populacije v skladu z zgornjo trditvijo: »Splošna ugotovitev, da med zahodom in vzhodom ni bistvenih razlik glede vrednotenja družine, še posebej velja za slovenske respondente, ki na prva tri in zadnja tri mesta uvrščajo iste lastnosti kot respondenti iz drugih držav.«⁹ Obstoj družine v njeni vendarle spreminjajoči se formi in stalnost ideoloških opredelitev njenega obstoja sta, kot kaže, tako re-

⁹ Veljko Rus, Niko Toš, *Vrednote Slovencev in Evropejcev*, Ljubljana 2005, 153.